

Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo
Partizanska cesta 12
2000 Maribor

Maribor, 04. 12. 2014

Ministrstvo za finance
Župančičeva 3
1000 Ljubljana

ZADEVA: Stališče k predlogu Zakona o posebni trošarini na brezalkoholne pijače z vsebnostjo sladkorja oziroma sladil

Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (v nadaljevanju SZOTK), ki vodi in koordinira vsebinsko mrežo nevladnih organizacij za zdravje v Republiki Sloveniji, v programu NVO varujejo naše zdravje, podpira zakonsko »**Pobudo za zmanjšanje pitja pijač z dodanim sladkorjem pri prebivalcih Slovenije z naborom možnih rešitev**«, naslovljeno na Ministrstvo za zdravje, dne 31. 03. 2012.¹ Pobuda izhaja iz leta 2010, pri kateri je sodeloval dr. Eric L. Ding z univerze »Harvard School of Public Health« iz Bostona, in je v skladu z resolucijo Združenih narodov.²

Skupni cilj vseh **pobudnikov**: (prof. dr. Nataša Fidler Mis, univ. dipl. inž., prof. dr. Zlatko Fras, dr. med., Jožica Maučec Zakotnik, dr. med., prof. dr. Rajko Kenda, dr. med., višji svetnik, prof. dr. Andrej Janež, dr. med., doc. dr. Marko Medvešček, dr. med., doc. dr. Nataša Bratina, dr. med., prof. dr. Cirila Hlastan-Ribič, univ. dipl. inž., Rok Kosem, dr. dent. med., dr. Larisa Pograjc, univ. dipl. inž., Maruša T. Pavčič, univ. dipl. inž. in doc. dr. Tanja Kamin) in **podpornikov**:

1. RSK za Pediatrijo (predsednika prof. dr. Tadej Battelino, dr. med. in prof. dr. Dušanka Mičetić Turk);
2. Strokovno združenje nutricionistov in dietetikov (predsednika dr. Stojan Kostanjevec in doc. dr. Tamara Poklar Vatovec);

3. Združenje za pravice bolnih otrok (predsednica Biserka Marolt Meden, univ. dipl. soc.
4. Mreža zdravja – mreža nevladnih organizacij za zdrav način življenja (Julija Škarabot Plesničar, vodja Mreže zdravja);
5. Zveza potrošnikov Slovenije (predsednica Breda Kutin);
6. Slovensko zdravniško društvo, Združenje za pediatrijo, Sekcija za socialno pediatrijo in zdravje otrok (predsednik Sekcije za socialno pediatrijo in zdravje otrok prim. asist. mag. Martin Bigec, dr. med., spec.);
7. Združenje endokrinologov Slovenije (predsednik doc. dr. Marko Medvešček, dr. med.);
8. Predstojnik Oddelka za prehrano univerze »Harvard School of Public Health« prof. dr. Walter Willett, dr. med., in dr. Eric L. Ding, nutricionist in epidemiolog;
9. Društvo za zdravje srca in ožilja (predsednik prim. Matija Cevc, dr. med);
10. Zveza društev diabetikov Slovenije (predsednik Peter Miklavčič);
11. Sekcija pedontologov, Slovensko zdravniško društvo (predsednik Rok Kosem, dr. dent. med),

je »izboljšati zdravstveno stanje prebivalcev Slovenije, zlasti dojenčkov, otrok in mladostnikov, ter zmanjšati obolenja za sodobnimi civilizacijskimi boleznimi, kot so debelost, sladkorna bolezen, srčno-žilne bolezni, rak, karies in druge. Na ta način bi prihranili pri stroških zdravljenja in s tem razbremenili zdravstveno blagajno.«

»Slovenija se na področju zdravja sooča s podobnimi problemi, kot večina sodobnih družb - s staranjem prebivalstva in posledično večjo obolevnostjo zaradi diabetesa tipa 2, prekomerno telesno težo in debelostjo, rakavimi obolenji, kroničnimi boleznimi, osteoporoznimi zlomi ipd. Projekcije kažejo, da bodo ti problemi brez učinkovite preventive skokovito naraščali.«³

»Pomembno je, da informiramo ljudi o nevarnosti pitja pijač z dodanim sladkorjem in premaknemo percepcijo, da je nevarnost debelosti enaka kot kajenje in da so pijače z dodanim sladkorjem in nezdrava prehrana enako škodljivi kot kajenje.«⁴

Brezalkoholne pijače so pri otrocih in odraslih glavni vir nehranilnih sladil, kamor sodijo tudi sladila, ki so naravne organske spojine, kot npr. steviol glikozidi. »Podatki iz velikih epidemioloških študij na otrocih nesporno podpirajo obstoječo povezavo med uživanjem z nehranilnimi sladili slajenih brezalkoholnih pijač in s povečevanjem telesne mase.«⁵

Cilj gospodarskega razvoja je v **Osnutku Strategija razvoja Slovenije 2014-2020** opredeljen, ne le kot višja gospodarska rast, temveč med drugim kot gospodarski napredek v

funkciji povečevanja blaginje, izboljševanja zdravja in zmanjševanja neenakosti v zdravju. Poudarek je tudi na povečevanju vlaganj v zdravje ljudi, kar bo prispevalo k njihovi boljši zaposljivosti, zdravemu staranju in zmanjševanju neenakosti v zdravju.

V vsebinski mreži NVO za zdravje, ki vključuje 70 nevladnih organizacij v RS, se v izjemni meri zavzemamo za kvalitetnejše vlaganje v preventivo in posledično krepitev zdravja prebivalstva v RS in pozivamo, da se čim prej upošteva mnenje strokovnjakov v dobro zdravja otrok, mladostnikov in odraslih.

V imenu vsebinske mreže NVO za zdravje v RS, ki jo vodi SZOTK, vas lepo pozdravljam,

Mihaela Lovše, univ.dipl.org, predsednica SZOTK

¹ Nataša Fidler Mis, Zlatko Fras, Jožica Maučec Zakotnik s sod., Pobuda za zmanjšanje pitja pijač z dodanim sladkorjem pri prebivalcih Slovenije z naborom možnih rešitev, 31. 03. 2012 (dokument, poslan ministru Tomažu Gantarju, dr. med.)

² De Schutter O, United Nations, General Assembly, Human Rights Council, Report submitted by the Special Rapporteur on the right to food, Human Rights Council, Nineteenth session, str. 1-22,
http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session19/A-HRC-19-57_en.pdf

³ Strategija razvoja dejavnosti javnega zdravja 2013-2023, osnutek, Ministrstvo za zdravje

⁴ Nataša Fidler Mis, Učinek pijač z dodanim sladkorjem na zdravje, revija Dietetikus, 2012

⁵ Urška Blaznik, Cirila Hlastan Ribič, Nehranilna sladila – da ali ne?, revija Dietetikus, 2012